

**Krokoms
kommun**
KROKOMEN TJIELTE

Serviceplan

Kommersiell serviceplan för Krokoms kommun
2015-2020

Tommie Jirhed

2015-10-01

Den kommersiella serviceplanen för Krokoms kommun är en del av en kommande strategisk landsbygdsplan. I den planen ingår också bland annat den kommunala översiktsplanen, kommunens bredbandsstrategi och det idrottspolitiska handlingsprogrammet. I den kommersiella serviceplanen finns kommunens serviceorter och servicepunkter beskrivna och vilken servicenivå som dessa bör omfatta.

1.	INLEDNING	3
2.	BAKGRUND	4
3.	MÅL OCH SYFTE	4
3.1	Övergripande mål för Krokoms kommun	5
3.2	Delmål	5
3.3	Syfte	5
4.	BEGREPP	5
4.1	Kommersiell service	5
4.2	Offentlig service	5
4.2.1	Statlig service	5
4.2.2	Regional service	5
4.2.3	Kommunal service	6
5.	DEFINITIONER KRING SERVICE	6
5.1	Servicekontor	6
5.2	Serviceort	6
5.3	Lokal Servicepunkt	7
6.	ÅTGÄRDER	7
6.1	Mål 1 – Externa åtgärder	7
6.1.1	Informera servicegivare om stödmöjligheter till kommersiell service.	7
6.1.2	Handläggning och stöd för hemsändningsbidrag	8
6.1.3	Kommunen tecknar avtal med lokal servicepunkt om köp av serviceuppdrag.....	8
6.2	Mål 1– interna åtgärder.....	9
6.2.1	Utveckla en GIS baserad servicekarta för bättre samhällsplanering av kommersiell service	9
6.2.2	Kommunen ska vid revidering av översiktsplan integrera servicefrågorna	9
6.2.3	Utveckla samordning av varudistribution.....	9
6.3	Mål 2 - Utveckla serviceorterna Krokoms, Trångsviken, Nälden, Offerdal och Föllinge samt utveckla lokala servicepunkter i Laxsjö, Rötvik, Valsjöbyn och Västbygden.	9
6.3.1	Uppdatera behoven av service i landsbygden.....	9
6.3.2	Dialogmöten med servicegivare	9
6.4	Mål 3 – Två nya hållbara servicelösningar på landsbygden testas.....	10
6.4.1	Analys av livsvillkor	10
6.4.2	Stöd av lokala servicelösningar.....	10
7.	AVGRÄNSNINGAR	10
8.	NULÄGESANALYS	10
8.1	Dagligvaruhandel	11
8.2	Drivmedel.....	12

8.3	Post-, apoteks-, system- och spelombud.....	13
8.4	Betaltjänster	13
8.5	Transporter och Närtrafiken	14
9.	STÖD FÖR KOMMERSIELL SERVICE	14
9.1	Stöd till kommersiell service i glesbygd – Region Jämtland Härjedalen (Tillväxtverket).....	14
9.2	Investeringar i kommersiell och offentlig service – Landsbygdsprogrammet, Länsstyrelsen (Jordbruksverket).....	15

1. INLEDNING

Sedan slutet av 60-talet har det skett en omfattande utflyttning från landsbygden av främst unga människor till större tätorter och städer. Urbaniseringen har pågått sen dess och har starkt förändrat förutsättningarna för landsbygdens befolkning. Idag ökar landbygdens befolkning generellt men att problemet snarare är att den unga generationen saknas. Nu ser det olika ut i olika delar av Sverige men möjligheterna till utvecklande jobb styr vart den unga generationen tar vägen. Det som ändå står helt klart är att de marknadsmässiga förutsättningarna för upprätthållande av både kommersiell och kommunal service i bygderna har urholkats och blivit en stor utmaning. Drivmedelsstationer har lagts ner för att det köptes för lite volymer av drivmedel. ICA och Coop har centraliserat och effektiviserat sina kedjor där kravet på omsättningsvolymer har tvingat många landsbygdsbutiker att avveckla.

För att kunna säkerställa att tillväxt även kan ske på landsbygden behövs en plan för både offentlig och kommersiell service. En service som är viktig för att skapa attraktiva boendemiljöer och nya möjligheter till jobb. Det är också helt avgörande att det finns en bra infrastruktur (vägar, bredbandsfiber och mobil uppkoppling) på landsbygden för att servicen ska kunna fungera för både boende och företag.

Under senare år har alternativa lösningar med andra leverantörer till drivmedel och livsmedel delvis bidragit till att viss handel ändå kan fortgå. En annan viktig faktor som inger hopp är utbyggnaden av det mobila telefonnätet och bredbandsfiber i bygderna. Med ny teknik öppnas möjligheten att utveckla landsbygden. Detta skapar också möjligheter för landsbygdsbutikerna, där den "digitala lanthandeln" är den vägvisande visionen.

Behoven av service ser lika ut för staden som för landsbygden, men förutsättningarna skiljer sig åt. Landsbygden präglas av glesare strukturer som påverkar det mesta som sker där, inte minst påverkar det tillgängligheten till service och infrastruktur.

Ökande avstånd till service måste dock inte betyda sämre tillgänglighet för medborgaren. Tillgängligheten kan till och med öka trots längre avstånd till service. Vissa medborgare har blivit mer rörliga och det ökade pendlandet minskar till exempel problemet med tillgång till service och varor nära boendet, i och med att service kan utnyttjas innan eller efter arbetsdag. För vissa medborgare, som är mindre rörliga, blir dock tillgängligheten försämrad om servicen koncentreras.¹

Förändrade köpmönster, e-handel, serviceutbud, demografiska utvecklingen – det finns många omvärldsfaktorer som påverkar både behoven av service men även utbudet av service. Storsjöbygden i Krokoms kommun präglas av närheten till Östersund med stort utbud av service och tjänster. En viktig strategi för kommunen är att verka för att upprätthålla en god service i hela kommunen. Kommunen ska även arbeta för att läns- och kommungränser inte är ett hinder för tillgång till en god service för de som bor och verkar i kommunen.

Regionalt serviceprogram 2014-2018 har tagits fram av länsstyrelsen Jämtlands län med syfte att styra insatser för en god servicenivå i Jämtlands län. Den tydliggör kommunerna som viktiga aktörer i servicefrågor. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

¹ Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2014-2018, länsstyrelsen Jämtlands län

2. BAKGRUND

Regeringen uppdrog åt Länsstyrelserna i maj 2013 att utarbeta regionala serviceprogram för perioden 2014–2018. Vidare gav regeringen också uppdrag åt Tillväxtverket att i dialog med Tillväxtanalys, utarbeta riktlinjer för framtagande och genomförande av dessa program. De regionala serviceprogrammen skulle lämnas till Näringsdepartementet senast 14 mars 2014 och träda i kraft den 1 april 2014.

Det regionala serviceprogrammet har utformats i samråd med ett brett partnerskap där representanter från näringslivskontoren i länets kommuner medverkat.

I framtagande och genomförande av det regionala serviceprogrammet ska hållbarhetsdimensionerna beaktas med särskild fokus på jämställdhet mellan kvinnor och män, integration, mångfald samt miljö.

Ansvar för genomförande och uppföljning av det regionala serviceprogrammet (RSP) åligger Länsstyrelsen Jämtlands län.

RSP har haft ett varierat genomförande runt om i landet. Erfarenheterna visar dock att regionala serviceprogrammet bland annat

- har fungerat som ramverk
- främjat samordning mellan olika aktörer och insatser för att öka tillgängligheten till service på gles och landsbygd
- tydliggjort kopplingen mellan tillgänglighet till service och näringslivets utveckling

Andra framgångsfaktorer är

- Aktivt partnerskap
- Kontinuerlig processledning till kommunerna
- Kommunernas och den ideella sektorns engagemang

Länsstyrelsen i Jämtland rekryterade en projektledare i juni 2014 för att arbeta med det regionala serviceprogrammet. Projektledaren är också den som genomfört processledningen. För att ett servicefrämjande arbete ska bli långsiktigt framgångsrikt och hållbart är målsättningen att Jämtlands åtta kommuner ska skriva kommunala serviceplaner i samarbete med processledaren.

3. MÅL OCH SYFTE

Serviceprogrammet har till syfte att styra insatser för en god servicenivå i Jämtlands län. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

Programmet ska vara ett styrande dokument i syfte att samla resurser och insatser för att uppnå detta mål om en god servicetillgänglighet i länet samt vara vägledande för användandet av stödet till kommersiell service. Programmet ska också kunna användas av andra myndigheter, organisationer och företag i syfte att samla resurser och insatser mot det gemensamma målet – en god servicenivå i länet.

3.1 Övergripande mål för Krokoms kommun

Krokoms kommun ska säkerställa att hela kommunen, speciellt landsbygden, har tillgång till god service inom rimliga avstånd. Målsättningen är att servicenivån ska bidra till att fler människor kan bo kvar och verka i kommunen, att den skapar attraktiva boendemiljöer och attraktiva näringslivsmiljöer med möjlighet att starta och driva företag. Vidare att fler människor och verksamheter flyttar in men också att attrahera fler att besöka vår kommun.

3.2 Delmål

- Säkerställa att nödvändig service finns i serviceorter och lokala servicepunkter i landsbygden.
- Utveckla serviceorterna Krokoms, Nälden, Trångsviken, Offerdal och Föllinge med omland.
- Utveckla lokala servicepunkter i Västbygden, Laxsjö, Rötvik och Valsjöbyn.

3.3 Syfte

Serviceplanen ska leda till ett ökat engagemang, förståelse och kunskap kring service som en del av kommunens arbete med näringslivs- och landsbygdsutveckling. Vilket bland annat medför att servicens funktioner konkret vägs in i kommunernas långsiktiga och strategiska planering. Den ska även vara ett verktyg för att öka handlingsberedskapen i servicefrågor.

4. BEGREPP

4.1 Kommersiell service

Med kommersiell service avses invånares och verksamheters tillgång till livs- och drivmedel men också förbrukningsvaror, apotek, post- och paketärenden, ombud för spel- och systembolag, bank, bredband, mobiltelefoni, vägar och transporter. Planen behandlar inte infrastrukturen vägar, mobiltelefoni och bredband.

4.2 Offentlig service

Offentlig service delas in i statlig, regional och kommunal service.

4.2.1 Statlig service

Den statliga servicen omfattar bland annat tillgång till polis, försäkringskassa, arbetsförmedling och statliga myndigheter och verk, t ex Länsstyrelsen, Tillväxtverket, Skattemyndigheten, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Trafikverket.

4.2.2 Regional service

Region Jämtland Härjedalen hanterar bland annat näringsliv (regionala stöd), infrastruktur, social välfärd, länskultur, kollektivtrafik och regional utveckling.

4.2.3 Kommunal service

I den kommunal service ingår tillgång till skola/förskola, äldreomsorg, bibliotek, räddningstjänst, bostads-, bygg- och fastighetsärenden, planärenden, vatten och avlopp, avfall och återvinning, miljö och hälsoskyddsärenden, energiförsörjning, bredband, service till näringslivet, kulturen och fritidsverksamheterna.

5. DEFINITIONER KRING SERVICE

I planen används begreppen **Serviceort** och lokal **Servicepunkt** som beskrivs här under. I Krokoms kommun finns redan tidigare etablerade **Servicekontor** i Änge och Föllinge som gemensamt med serviceorter och servicepunkter ska säkerställa den offentliga och kommersiella servicen i bygderna.

I kommunen finns två orter som i detta sammanhang vare sig kan klassas som serviceorter eller lokala servicepunkter i landsbygden, Ås och Åkersjön. Hantering av dessa orter kan och ska självklart omfattas av stöd i det kommersiella serviceprogrammet och av de regionala stöd som Region JH och Länsstyrelsen erbjuder.

Ås – Här finns ingen grundläggande kommersiell service idag men beredskap för en möjlig etablering av främst dagligvaruhandel i området kan medföra en revidering av den kommersiella serviceplanen. Speciellt viktig då företagsetableringar nu är på gång i Åsbacken.

Åkersjön - Idag finns både en Nära dig butik och automatstation för drivmedel. Dessa är viktiga för turistorten som har både kommersiella bäddar och stora fritidshusområden. Av kommersiella skäl hålls butiken stängd ca 6 månader om året och är endast öppen under högsäsong. Butiken och drivmedelsstationen är inte lönsam och utgör ett hot gällande servicen i området vid en nedläggning. Här krävs en fördjupad diskussion mellan ägare av butik/drivmedelsstation, ortsbor och näringsliv för hur man ska kunna hantera den kommersiella servicen framöver.

5.1 Servicekontor

Krokoms kommun har sen lång tid tillbaka etablerade kommunala Servicekontor i Föllinge och Änge. På Servicekontoren samsas flera olika verksamheter.

Föllinge servicekontor erbjuder bibliotek, turistinformation, konsumentinformation och allmän kommunal service. I samma hus finns även överförmyndarnämnden, Apotek och Studieförbundet Vuxenskolan.

Änge servicekontor erbjuder bibliotek, turistinformation, konsumentinformation och allmän kommunal service.

5.2 Serviceort

På en Serviceort ska kommunen ansvara för att förutsättningar skapas så att följande kommersiell och offentlig verksamhet och service finns tillgänglig:

- Livsmedelsbutik

- Drivmedel
- Annan kommersiell service utifrån lokala förutsättningar t. ex apotek, café, frisör
- Förskola, skola, fritidshem
- Bibliotek/skolbibliotek
- Anläggningar, lokaler och spår för idrott och motion hela året.
- Samlingslokaler för kultur- och föreningsaktiviteter
- Omsorg och stöd till äldre och personer med funktionsnedsättning
- Räddningstjänst

Det kan även handla om att samordna kommunens verksamhet vid serviceorterna. Vidare kan medborgare förvänta sig att kommunen arbetar för samordning och samverkan mellan olika aktörer kring hälso- och sjukvård samt tandvård. Serviceorter i Krokoms kommun är **Krokom, Nälden, Trångsviken, Offerdal och Föllinge**.

5.3 Lokal Servicepunkt

Med **Lokal servicepunkt** i Krokoms kommun avses en dagligvarubutik i de glesare delarna av kommunen som ska fungera för utökad service på landsbygd främst med fokus på tillgänglighet av dagligvaror och drivmedel. Servicepunkten är förlagd till dagligvarubutik där man också samlar annan kommersiell service. På servicepunkten ska man kunna få hjälp med att utföra tjänster via Internet t ex köp/beställningar (e-handel), betaltjänster, söka information etc. Servicepunkten ska också vara den naturliga mötesplatsen i byn. I Krokoms kommun avser kommunen att skriva avtal kring lokal servicepunkt med **Kluksbua, Laxsjöbua, Valsjöbua och Fjällträffen Rötviken**.

6. ÅTGÄRDER

Inom Krokoms kommun är servicen relativt väl utbyggd på landsbygden. Trots det är det ändå sårbart där det idag bara finns en butik och/eller drivmedelsstation. Vid eventuella förändringar är det viktigt att kommunen arbetar både förebyggande och innovativt för att hitta samordningslösningar gällande service i landsbygden. Här behövs en kontinuerlig uppdatering av landsbygdens behov av service. Vidare att kommunen diskuterar lokala servicelösningar med byutvecklingsgrupper.

Genom att identifiera följande åtgärder kan servicen både utvecklas och säkerställas.

6.1 Mål 1 – Externa åtgärder

Säkerställa att nödvändig service finns på serviceorter och lokala servicepunkter i landsbygden.

6.1.1 Informera servicegivare om stödmöjligheter till kommersiell service.

Den kommersiella serviceplanen skall efter godkännande av kommunstyrelse och kommunfullmäktige omgående skickas ut till samtliga servicegivare i kommunen. I

samarbete med Länsstyrelsen kommer också utbildningsinsatser att genomföras som har till syfte att bättre möta framtidens utmaningar.

Ansvar för åtgärd: Näringslivskontoret.

Finansiering av åtgärd: Tjänsten ingår i Näringslivskontorets uppdrag.

6.1.2 Handläggning och stöd för hemsändningsbidrag

Under våren 2014 antog kommunstyrelsen en ny policy för hemsändning och hemsändningsbidrag. Policy är redan sjuksatt och utnyttjas idag av några butiker. Syftet med bidraget är att pensionärer och personer med funktionsnedsättning som inte själva kan ta sig till butiken ges möjlighet att få varor hemsända. Här finns möjlighet för fler servicegivare att kunna utnyttja denna service. Se bilaga 1.

Ansvar för åtgärd: Näringslivskontoret

Finansiering av åtgärd: Kommunstyrelsen och Region JH (50/50) och 200 kr/hemsändning

6.1.3 Kommunen tecknar avtal med lokal servicepunkt om köp av serviceuppdrag

Kommunen budgeterar för uppdragsersättningar och skriver ett 3-årigt avtal med fastlagda servicepunkter som vill ha detta uppdrag. Avtalet kan variera mellan butiker och ort. Utvärdering sker årsvis.

Uppdragsavtalet omfattar:

- a. Information om sevärdheter och turistiska attraktioner – Info Point
- b. Föreningsinformation
- c. Kommuninformation
- d. Tillhandahållandet av Internetuppkoppling för åtkomst av kommunala men även statliga och privata tjänster på nätet för boende och besökande. Hjälpa ovana datoranvändare vid sökning av tjänster.
- e. Utveckling av mötesplats "Caféhörnan" och liknande som stärker den sociala samvaron på orten.
- f. Packning och iordningställande av matvarupaket till hemtjänsten för deras brukare.

Uppdragsersättning:

- För punkterna a, b och c utgår en ersättning med 24 000 kr/år
- För punkt d utgår en ersättning med 16 000 kr/år
- För punkt e utgår en ersättning med 5 000 kr/år
- För punkt e utgår en ersättning med 5 000 kr/år

Kommunen står för: Broschyrställ och anslagstavla, Informationsmaterial samt nödvändig utbildning.

Butikens står för 2 m² golvyta, exponering av informationsmaterial i broschyrställ, upplåta anslagstavla till ortens föreningar, bekosta internet uppkoppling och gratis tillgång till Wi-Fi, datorstöd för besökare, skapa en caféhörna, packa och ställa i ordning matvarupaket till hemtjänsten, delta i utbildningar samt fylla i statistik till kommunen.

Ansvar för åtgärd: Kommunstyrelsen

Finansiering av åtgärd: 50 000 kr/år/servicepunkt

6.2 Mål 1- interna åtgärder

Säkerställa att nödvändig service finns på serviceorter och lokala servicepunkter i landsbygden.

6.2.1 Utveckla en GIS baserad servicekarta för bättre samhällsplanering av kommersiell service

För att underlätta planering av både kommersiell och offentlig service samt få en tydlig överblick över de förutsättningar som gäller för Krokoms kommun är det önskvärt att utveckla en GIS baserad servicekarta.

Ansvar för åtgärd: Planenheten

Finansiering av åtgärd: Samhällsbyggnadsförvaltningen

6.2.2 Kommunen ska vid revidering av översiktsplan integrera servicefrågorna

Vid revidering av kommunens översiktsplan ska servicefrågorna beaktas så att det skapas ett långsiktigt säkerställande av en fungerande kommersiell och offentlig service.

Ansvar för åtgärd: Planenheten

Finansiering av åtgärd: Samhällsbyggnadsförvaltningen

6.2.3 Utveckla samordning av varudistribution

Utifrån uppkomna behov arbeta med samordning av varudistributionen mellan de olika aktörerna (servicegivare, transportörer, Länsstyrelsen och kommunen).

Ansvar för åtgärd: Näringslivskontoret i samarbete med trafikhandläggare

Finansiering av åtgärd:

6.3 Mål 2 - Utveckla serviceorterna Krokoms, Trångsviken, Nälden, Offerdal och Föllinge samt utveckla lokala servicepunkter i Laxsjö, Rötvik, Valsjöbyn och Västbygden.

Kommunen skall löpande följa upp att förutsättningar för att bevara och utveckla den kommersiella servicen i landsbygden finns på serviceorter och på de lokala servicepunkterna.

6.3.1 Uppdatera behoven av service i landsbygden

Arbetet med att uppdatera behoven för service i landsbygden för serviceorterna och servicepunkterna sker genom interna samordningsmöten mellan berörda avdelningar/enheter i kommunen. Vidare genom dialoger med lokala utvecklingsgrupper i landsbygdsområdena.

Ansvar för åtgärd: Kommunledningsgruppen

6.3.2 Dialogmöten med servicegivare

En kontinuerlig dialog och uppföljning av verksamheterna på berörda serviceorter och servicepunkter ska säkerställa att utvecklingen inte går åt fel håll. Servicegivarnas behov kan stödjas genom finansiering från Landsbygdsprogrammet, kommersiell service och för servicepunkterna även uppdrag.

Ansvar för åtgärd: Näringslivskontoret

Finansiering av åtgärd: Projekt?

6.4 Mål 3 – Två nya hållbara servicelösningar på landsbygden testas

I samverkan med länets kommuner kommer servicelösningar att testas genom ett externt projekt.

6.4.1 Analys av livsvillkor

Planen är att i projektform göra en fördjupad kvalitativ analys om livsvillkor på landsbygden ur ett jämställt perspektiv, där det undersöks hur kvinnor och män, likväl som företagare upplever att servicetillgången sätter ramar för livsvillkor på landsbygden.

Ansvar för åtgärd: Näringslivskontoren i länet

Finansiering av åtgärd: Förslagsvis Projekt Leader Sjö, Skog & Fjäll

6.4.2 Stöd av lokala servicelösningar

Krokoms kommun prioriterar att stödja utvecklingen av lokala servicelösningar där intresse och förutsättningar finns. Här kan flera intressenter samarbeta över ett större geografiskt område och tillhandahålla olika slag av service. I samråd med berörda avdelningar inom kommunens verksamheter arbeta fram förslag på lösningar

Ansvar: Näringslivskontoret

Finansiering av åtgärd: Projekt?

7. AVGRÄNSNINGAR

I planen ingår inte detaljbeskrivning av all offentlig service och verksamheter som är ålagda kommunen via lagstiftning. Krokoms kommun har flera andra dokument som påverkar och behandlar servicen, t. ex Översiktsplanen, Fördjupade översiktsplaner, Energi- och klimatstrategi, Bredbandstrategi, VA-plan, Lokala naturvårdsprojekt och Idrottspolitiskt handlingsprogram.

Ambitionen är att Krokoms kommun ska ta fram en strategi för landsbygdsutveckling där alla kommunala dokument samlas under ett och samma dokument där den kommunala serviceplanen ingår.

8. NULÄGESANALYS

Krokoms kommun har en folkmängd på 14 648 invånare (01.01.2015) varav i Storsjöbygden bor det 9 803 inv. (67 %), i Offerdalsbygden 1 998 inv. (14 %), i Föllingebygden 1 657 inv. (11 %) och i Alsenbygden 1 190 inv. (8 %). De två största orterna i kommunen är Krokoms och Ås med ca 3 000 invånare på vardera. Skillnaden dem emellan är stor där Krokoms har all offentlig och kommersiell service, mens Ås endast har delar av den offentliga servicen. Avståndet till Krokoms centrum varierar mellan 11-19 km, beroende på om man bor Ösa eller Sånghusvallen. Tillgång till kommersiell service för Åsbygden finns i Östersund på ett avstånd av 3-10 km.

Övriga orter som här benämns serviceorter är Trångsviken, Nälden, Offerdal och Föllinge. Nedan beskrivs ett nuläge vad gäller den kommersiella servicen inom Krokoms kommun. I den ingår dagligvaruhandel, drivmedel, Post, Apotek, Apoteksombud, Systemombud samt grundläggande betalningstjänster.

8.1 Dagligvaruhandel

I nedanstående sammanställning finns fem kategorier av butiker som benämns, Dagligvarumarknad, Dagligvaruhall, Servicebutik, Trafikbutik och Övrig service.

I Krokoms kommun finns en butik som klassas som Dagligvarumarknad, ICA Supermarket. Den har ett mycket stort utbud av artiklar och en hög omsättning.

Nivån under är Dagligvaruhall och hit räknas ICA Nära och Tempo som har mindre antal artiklar och lägre omsättning. Dessa finns i representerade i kommunens serviceorter.

På kommunens landsbygd finns de minsta butikerna som här benämns Servicebutiker. De har ett relativt litet antal artiklar och låg omsättning och är oftast representerade i kommunens lokala Servicepunkter.

Det finns även ett antal drivmedelsstationer som tillhandahåller dagligvaror, dessa benämns Trafikbutiker och har ett starkt begränsat antal artiklar i sitt sortiment. Däremot är tillgängligheten stor genom generösa öppettider.

Den lägsta nivån av service har Övrig Livs, som egentligen inte har sin verkliga utkomst av de starkt begränsade artiklarna, utan mer som ett komplement till annan verksamhet.

Antalet dagligvarubutiker i Krokoms kommun har minskat de senaste 20 åren, från ett 25-tal, till idag 17 st. som har mer än 1 000 artiklar av livsmedelsprodukter.

Butik med dagligvaror	Ort	Typ	Övrigt utbud
Handlarn Dvårsätt TP Gross & Import AB	Dvårsätt	Servicebutik Omsättning 6,2 milj. kr Anställda 3 st.	Detaljhandel, shopping, grill samt catering Öppet 8-20, 8-21, 10-20 (76 tim)
Ica Supermarket Åsbergarna Livs AB	Krokoms	Dagligvarumarknad Omsättning 64,2 milj. kr Anställda 17 st.	ATG ombud & postombud Öppet 9-21 alla dagar (94 tim.)
OKQ8 Krokomsporten JL Servicecenter AB	Krokoms	Trafikbutik Omsättning 68,4 milj. kr Anställda 6 st.	Livsmedel, Biltillbehör, Drivmedel, tvätt, spel, paketdepå, restaurang och enklare snabbmat. Släputhyrn Öppet 7-21, 8-21, 9-21 (95 tim.)
Statoil Statoil, Fuel & Retail Sverige AB	Ytterån	Trafikbutik Omsättning 45 milj. kr Anställda 4 st.	Livsmedel, biltillbehör, drivmedel, restaurang, enklare snabbmat Öppet 7-21, 8-21, 9-21 (95 tim.)
ICA Nära Bergmans i Trångsviken AB	Trångsviken	Dagligvaruhall Omsättning 8,2 milj. kr Anställda 3 st.	Övrig försäljning Frimärksombud och spelombud Öppet 9-19, 9-16, 12-16 (61 tim.)
Kluksbua Livs, Nära dig Kluksbua AB	Kougsta	Servicebutik Omsättning 2,2 milj. kr Anställda 1- 2 st.	Spelombud, fiskekort, postombud och övrig försäljning Öppet 9-18, 10-13, 15-17 (50 tim.)
ICA Nära, Nälhdallen Nälhdallen AB	Nällden	Dagligvaruhall Omsättning 30 milj. kr Anställda 10	Postombud, Apoteksombud och ATG ombud Öppet 9-20 alla dagar (77 tim.)
ICA Ladan, Nära Oskarssons Dagligvaruhandel	Kaxås	Dagligvaruhall Omsättning 9 milj.kr Anställda 4 st.	Apoteksombud, Spelombud, frimärksombud, catering och övrig försäljning Öppet 9-18, 9-14, 12-15 (54 tim.)
Birgerssons Bensin S. Birgerssons Bensin AB	Kaxås och Tulleråsen	Trafikbutik Omsättning 39 milj. kr	Drivmedel, skoter, ATV, båtar, motorer, kiosk och enklare livsmedel mm.

		Anställda 3 st.	Öppet 8-20, 9-20, 10-20 (53 tim.)
ICA Nära Mbb Livs AB	Änge	Dagligvaruhall Omsättning 18,5 milj. kr Anställda 7 st.	Spel, postombud, café, systemombud, onlinebutik och övrig försäljning Öppet 9-19, 9-16- 12-16 (61 tim.)
Gästgivargården Lillholmsjö	Lillholmsjö	Övrig Livs Omsättning 1 milj. kr Anställda 1 st.	Mindre sortiment i butiken, souvenirer, mat, dryck och övernattning. Öppet alla dagar 9-16 (49 tim.)
Nära dig Affären Åkersjön	Åkersjön	Säsongsbutik Omsättning Anställda 1 st.	Systemombud, receptfria läkemedel, drivmedel Öppet under turistsäsong 34 tim., övrigt under året stängt
Fjällträffen Rötvikens, Handlarn Servicepunkt Handlarn Rötvikens Ekonomisk förening	Rötvikens	Servicebutik Omsättning – nyöppnad Anställda 3 st.	Systemombud, apoteksombud, spelombud, café, drivmedel, fiskekort Öppet 10-18, 10-16, 10-14 (49 tim.)
Valsjöbua, Nära dig Valsjöbua AB	Valsjöbyn	Servicebutik Omsättning 4,6 milj. kr Anställda 3 st.	Post- och paketombud, systemombud, apoteksombud, spelombud, drivmedel, Café Öppet 10-18, 10-14 (44 tim.)
Tempo Föllinge Elsinos Livs AB	Föllinge	Dagligvaruhall Omsättning 9 milj. kr Anställda 4 st.	Post & paketombud Spel- och systemombud Apoteksombud Öppet 9-18, 9-16, 10-14, (56 tim.)
OKQ8 Föllinge KG Olssons Bilrep & bensin HB	Föllinge	Trafikbutik Omsättning 5 milj. kr Anställda 5 st.	Livsmedel, Postombud, ATG ombud, Bussgods, DHL, verkstad, butiksbageri, Släputhyrning, Däck Öppet 7-20, 8-20, 9-20 (88 tim.)
Laxsjöbua, Handlarn Laxsjö Laxsjöbygden Ekonomisk förening	Laxsjö	Servicebutik Omsättning 5,7 milj. kr Anställda 2 st.	Postombud, Apoteksombud, spelombud, systemombud, Bussgods, fiskekortsombud, Café och drivmedel Öppet 10-18, 10-13 (43 tim.)

8.2 Drivmedel

Några viktiga förutsättningar för att man ska kunna bo och verka i landsbygden är tillgång till bil, drivmedel och ett bra vägnät. Statistiskt sätt så kör människor på landsbygden mer bil och har fler bilar än stadsbefolkningen.

I Krokoms kommun finns 15 kommersiella drivmedelsanläggningar som generellt ger ett godtagbart utbud och är väl utspridda i kommunen. I Ås och Trångsviken finns ingen tillgång till drivmedelsanläggningar men orterna har rimliga avstånd till andra närliggande drivmedelsanläggningar.

Försäljningsställena innefattar även enbart en tank eller automatstation (inte bemannad) som säljer t.ex. enbart bensin.

I Jänsmässholmen finns intresse att etablera en automatstation som ska tjäna turismen (skoter) och de samiska verksamheterna.

I Krokomsporten (vid E 14) finns också laddningsstation med 10 st. uttag för elbilar.

Drivmedelsställen	Ort	Typ	Service
OKQ8 Krokomsporten	Krokom	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
Statoil	Ytterån	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
Preem	Näliden	Tankstation	Kortautomat
All tank	Alsen	Tankstation	Kortautomat
Kluksbua Livs	Kluk	Tankstation	Kortautomat
Birgerssöns Bensin	Tulleråsen	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
Birgerssöns Bensin	Kaxås	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
Skotermacken Olden	Olden	Tankstation	Sedelautomat, 95 oktan
Mats Skoter	Lillholmsjö	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
OKQ8 Föllinge	Föllinge	Drivmedelsbutik	Bemanning & kortautomat
Laxsjöbua Livs & Bensin	Laxsjö	Tankstation	Kortautomat
Big River Camp, Storåbränna	Storåbränna	Tankstation	Kortautomat
Affären i Åkersjön	Åkersjön	Tankstation	Kortautomat
Fjällträffen Rötvik	Rötvik	Tankstation	Kortautomat
Valsjöbua	Valsjöbyn	Tankstation	Kortautomat

8.3 Post-, apoteks-, system- och spelombud

De statliga bolagen har på många håll ombudsverksamhet i landsbygden. Apoteket och Post Nord ingår i den grundläggande kommersiella servicen medan Svenska Spel och Systembolagets ombudsverksamhet bidrar till dagligvarubutikernas attraktivitet. De lokala servicepunkterna ska tillhandahålla en grundläggande kommersiella servicen som omfattar dagligvaruhandel, drivmedel, post, apotek och betaltjänster.

8.4 Betaltjänster

Lagen om kassaservice avskaffades genom riksdagsbeslut och Postens dotterbolag Svensk Kassaservice AB avvecklades vid årsskiftet 2008-09. Den nya tekniken och övergången till grundläggande betaltjänster tog fart med internetbetalningar, kontantuttag och kortbetalningar, vilket skedde på marknadens villkor. Detta medförde att det blev obalans mellan stad och landsbygd. När butiker i landsbygden lades ner så påverkades också tillgången på kontantuttag för de som levde och verkade i bygderna.

I och med den snabba utbyggnaden av bredbandsfiber i Krokoms kommun de senaste åren finns idag tillgång till snabb Internetuppkoppling på de servicepunkter som kommunen avser att skriva avtal med. Det ger oss möjlighet att tillhandahålla betaltjänster i landsbygden.

Det kan råda viss begreppsförvirring kring benämningen betaltjänst. Det används samma benämning då man använder en tjänst på Internet som man betalar för men också inom bankväsendet där det avser tjänsten att utföra en betalning. Med fördel kan man särskilja dessa genom två olika benämningar:

Betaltjänst. Tjänst som man erhåller på nätet mot betalning.

Betalningstjänst eller betalningsservice. Tjänster som banker erbjuder sina kunder när det gäller överföring av pengar och betalningar.

I detta sammanhang avses att ge invånarna i landsbygen möjlighet att kunna utföra båda tjänsterna. Genom den lokala servicepunkten ges tillgång till snabb bredbandsuppkoppling och gratis Wi-Fi (trådlöst nätverk) uppkoppling.

8.5 Transporter och Närtrafiken

Transporter av varor och till och från landsbygdsområden är helt avgörande för att skapa tillgänglighet för den kommersiella servicen i landsbygden. En nu kraftigt växande E-handel berör lika mycket landsbygden som staden och ökar behovet av transport av beställda varor.

Genom att samordna alla transporter som sker så ökar också möjligheten att kunna säkerställa de ökande behoven. Idag går mycket av transportererna via Bussgods men också Post Nord och DHL.

Post Nord har genom avtal med Axfood AB (Handlarn) och Menigo Foodservice AB (Nära dig) hand om transportererna av dagligvaror i kommunens landsbygd. Vidare så ger Post Nord uppdrag i sin tur till Bussgods som bland annat distribuerar mjölkprodukter, systemvaror och övriga varor. Fördelen med Bussgods är att de genom Länstrafikens ordinarie busslinjer kan genomföra transporter veckans alla dagar.

Just nu pågår en utredning av Bussgods verksamhet som har en del lönsamhetsproblem. Detta kan innebära nerdragningar av distributionen.

Närtrafiken omfattas av verksamheten i Länstrafiken Jämtlands län. Länstrafiken upphandlar Närtrafiken lokalt och i Krokoms är det avtal skrivet med Taxi Glesbygd AB i Krokoms. De erbjuder lokala resor inom Krokoms kommun utöver de tidtabellsbundna linjerna som Länstrafiken erbjuder.

Närtrafiken är efterfrågestyrd och har begränsat trafikutbud. Kunden kontaktar Beställningscentralen (BC) och beställer resa i god tid, senast kl. 17.00 vardagen före resdagen. BC samordnar resorna vilket kan innebära sällskap på resan.

I Krokoms sker regelbundet ett samråd med Kollektivtrafikmyndigheten i Region Jämtland Härjedalen.

9. STÖD FÖR KOMMERSIELL SERVICE

För att uppnå en god servicenivå i hela landet finns olika ekonomiska stöd till i första hand dagligvarubutiker och bensinstationer i gles- och landsbygder. Tillväxtverket har ett nationellt samordningsansvar i frågor som rör stödet till kommersiell service. Du ansöker om stödet hos Länsstyrelsen i Jämtlands län eller Region Jämtland Härjedalen.

9.1 Stöd till kommersiell service i glesbygd – Region Jämtland Härjedalen (Tillväxtverket)

Den som tillhandahåller en livsmedelsservice (nödvändigt utbud av basservice) via exempelvis en dagligvarubutik eller en bensinstation i glesbygd eller landsbygd kan få

stöd till kommersiell service. Stöd till kommersiell service används för att trygga tillgången på dagligvaror och drivmedel i serviceglesa områden i länet.

Vem kan söka stöd?

Den som driver

- dagligvarubutik
 - varubuss för försäljning av dagligvaror
 - bensinstation
 - fackhandel (endast om synnerliga skäl föreligger)
- samt kommuner som bekostar hemsändning av varor till hushållen.

Var kan man söka stöd?

Stöd kan ges servicegivare i serviceglesa områden där det **inte** finns mer än ett företag med samma verksamhetsinriktning på orten eller i dess närhet.

Vilka stödformer finns?

• Investeringsbidrag

Stöd kan erhållas i samband med investeringar i byggnader, större reparationer av lokaler som behövs för verksamheten, inventarier, inredning eller liknande som behövs för verksamheten. Du kan, i normalfallet, få bidrag med högst 50 % av de utgifter som godkänns i din ansökan.

• Investeringslån

Avser i huvudsak lån till övertag av rörliga omsättningstillgångar såsom varulager där annan finansiering inte går att erhålla.

• Servicebidrag

Bidrag lämnas endast om det finns särskilda skäl och andra åtgärder har prövats. Bidraget lämnas endast i samband med tillfälliga lönsamhetsproblem som kan bedömas vara övergående. Bidrag lämnas med högst 250 000 kr per år till samma mottagare. Om det av servicestrategiska skäl bedöms som betydelsefullt kan bidraget utsträckas till 300 000 kr per år.

• Hemsändningsbidrag

Bidraget riktar sig mot kommuner som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Ersättningen kan också gälla inköpsresor. Det är kommunen som avgör om och hur hemsändning eller inköpsresor ska subventioneras.

Kommunen kan i sin tur ansöka om hemsändningsbidrag för sina kostnader. Bidrag kan lämnas om sändningen sker på ett ändamålsenligt sätt och utan onödiga kostnader. Bidraget får lämnas med ett belopp som motsvarar högst 50 % av kommunens nettoutgift. Bidraget får inte överstiga 100 kr per hushåll och hemsändningstillfälle.

9.2 Investeringar i kommersiell och offentlig service – Landsbygdsprogrammet, Länsstyrelsen (Jordbruksverket)

Man kan få stöd för investeringar som leder till bättre tillgång till service på landsbygden. Syftet med stödet är att upprätthålla och utveckla lokal service för dem som bor, verkar på och besöker landsbygden. Stödet är ett projektstöd och kan sökas från slutet av augusti 2015. Man kan få stöd för dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar och servicepunkter där service finns samlad samt stöd till distributions- och logistiklösningar.

Vem kan få stöd?

Näringsliv, föreningar, organisationer, myndigheter, kommuner, landsting och regioner, kan söka det här stödet.

Investeringar i kommersiell och offentlig service

Man kan få stöd om du investerar i lokal kommersiell service som dagligvarubutiker och drivmedels-anläggningar. Man kan också få stöd för att etablera servicepunkter för gårdsbutiker, campingplatser, värdshus, bygdegårdar eller andra lokaler. Det kan då handla om en kombination av kommersiell service så som dagligvaror och drivmedel tillsammans med exempelvis, biblioteksverksamhet, medborgarinformation, betaltjänster, kontanthantering samt ombudsverksamhet för post och pakethantering. Det finns även stöd för investeringar i distributions- och logistiklösningar, i syfte att underlätta för samordnade varutransporter. Det kan finnas regionala begränsningar för vad du kan söka stöd för.

Det här kan man få stöd för

Utgifter för att genomföra investeringen, som köp av arbete, byggnad och nytt material, köp eller avbetalningsköp av ny eller begagnad utrustning och nya maskiner tjänster som du köper av arkitekter, ingenjörer och konsulter köp eller utveckling av programvara. Om man köper begagnad utrustning måste man intyga att den tidigare ägaren inte har fått stöd för inköp av den.

Man kan däremot inte få stöd för lön till anställda i företag och inte heller till eget arbete i enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag för att genomföra investeringen.

Så här mycket kan man få i stöd

Man kan få stöd för upp till 50 procent av de utgifter som ger rätt till stöd. Utgifterna måste vara 50 000 kronor eller mer för att man ska kunna få stöd. I vissa fall kan man få stöd för upp till 90 procent av de utgifter som ger rätt till stöd. Detta om:

- man investerar i förbättrad tillgänglighet
- startar upp en nedlagd butik
- försäljningsstället för dagligvaror, drivmedel eller servicepunkter är högt prioriterad i länsstyrelsens handlingsplan utifrån de regionala serviceprogrammen
- huvudsyftet med din investering är större förbättringar för miljö och klimat. Till detta räknas inte byte av kyl- och frysutrustning utan mer övergripande miljö-och klimatsatsningar.

I de fall där man kan få 90 procent stöd för sina utgifter i stöd måste utgifterna vara 30 000 kronor eller mer.

Sök stödet i vår e-tjänst

Man kan söka stödet från slutet av augusti. Man söker stödet via Jordbruksverkets e-tjänst för företagsstöd och projektstöd. Man når också e-tjänsten via Mina sidor. E-tjänsten hjälper dig att göra en korrekt ansökan. Man loggar in med e-legitimation. Det innebär att man också skriver under sin ansökan elektroniskt. När man har skickat in sin ansökan kommer ni direkt att få en kvittens på att den har kommit in till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen prioriterar bland ansökningarna

Länsstyrelsen kommer att bedöma er ansökan efter vad som är prioriterat för att nå målen med landsbygdsprogrammet och målen för er regions utveckling. Det är endast

de högst prioriterade ansökningarna som får stöd. Vilka prioriteringar som gäller i ditt län kan man läsa om på länsstyrelsens webbplats.

Skicka ansökan innan du påbörjar din investering

Utgifter som man vill räkna in i din investering får man inte ha haft eller betalat innan ansökan kommit in till länsstyrelsen. En utgift får man när man köper en vara eller en tjänst. När man ansöker om utbetalning av sitt stöd så kommer man att få redovisa fakturadatum för inköpet och datum då man har betalat fakturan.